

Naučnou stezkou kolem Botanické zahrady v Troji

Skvělý nápad Evy a Jitky využít měsíc květen, s nezaměnitelnými barvami a vůněmi jara, k návštěvě Trojské kotliny předem sliboval mimořádný zážitek. Nečekejte však návštěvu jedněch z největších turistických atrakcí Prahy zoologické a botanické zahrady, i když jsou to velká lákadla.

Naše vycházka by měla trochu přiblížit historii celého území a ukázat si, co se z dob minulých ještě zachovalo. Není toho zrovna málo, i když naši „péči“ ledacos nenávratně vzalo za své. Naštěstí regenerační schopnost přírody je obrovská a dnes to vlastně bude hlavně o jarní přírodě v náročném trojském terénu.

Někde se začít musí a chceme li projít všechna zajímavá místa, je to nejlepší od vchodu do zoologické zahrady. Jenom pár metrů od ní, na místě bývalého hřbitova jsme se zastavili u repliky morového sloupu-vzpomínky na oběti epidemii moru které potkaly české země v letech 1568-1599.

Původní morový sloup zachránili zaměstnanci zoo v roce 1948 a je také v zoo umístěn.

Kdo zná Troju tak ví že na pomyslné rovině tu protéká pouze Vltava, jinak je to z kopce nebo do kopce. My jsme zatím jen kousek od vody tak musíme nahoru a hned do významného evropského místa, **Úvozové cesty**, je to nejstarší pražská původní cesta, hluboký úvoz který zatím odolal všem moderním změnám. Z jedné strany lemuje expozice botanické zahrady a z druhé dává nahlédnout do soukromí moderních vil, aby se nám z něj po chvíli otevřel pohled na protější svah.

Na něm se má po dlouhé odmlce čile k světu obnovená vinice Salabka, vyhlášená přírodní památka. Produkuje prý výtečná vína odrůd Pinot Blánc a Ryzlink rýnský. Ověřit si to nemůžeme, ale je to nádherný kus přírody, stačí se jen dívat. Původní stavení Salabku (15.-16.stol) ve spodní části vinice a Pazderku pod vrcholem, pohltila okolní zástavba, jsou to však historicky významné stavby.

Ještě než úvozová cesta splyne s lesoparkem v horní části kopce, tak u jedné z okolních vilek lze vidět trochu jiné pojetí bota-nické zahrádky a potom ve svěží zeleni lesoparku dětské hřiště připomínající původní keltské oppidium.

Zalesněný vrchol Trojské kotliny dává z naučné stezky alespoň trochu nahlédnout do expozic té pravé botanické a kolem jejího severního vchodu jsme se vydali tak trochu dramatickou lesní pěšinkou, nahoru-dolů k Haltýři.

U kdysi velmi důležitého lesního pramene Haltýř, jediného zdroje pitné vody pro obyvatelstvo Troji včetně Trojského zámku

Eva s Jitkou pátraly po významu slova Haltýř. V dřívějších dobách lidé označovali slovy haltýře třeba studny, studánky, sádky na ryby nebo další podobná místa jako **vodní lednice** k uchování potravin.

Součástí naučné stezky je lokalita **Velká skála**, na tomto svahu nejvyšší bulžňákový útvar se svými 314m. Při výstupu od Haltýře jsme na něj již nešplhali, nejsme kamzíci, a také proto že jsme již několikrát na skálu vystoupali z opačné strany při minulých vycházkách.

Proto jsme zvolili pomalý sestup příměstským lesem k jednomu z nejzajímavějších míst na naší cestě, k usedlosti **Havránka** v oblasti **Pusté vinice**. Oblast je vyhlášena jako evropsky významná lokalita na jejímž místě byla vlastně vůbec nejstarší zdejší vinice. Bohužel došlo při sanaci erozních rýh k jejímu nevratnému poškození. Navezením ornice a dalšími nevhodnými zásahy došlo ke zničení suchomilné květeny, především choulostivých vřesovišť.

Přes tento neodborný zásah, zůstává Pustá vinice jednou z nejhezčích trojských ale i pražských vyhlídek. Vltavským údolím k Roztokům se zříceninou Baba počínaje, Dejvicemi a Břevnovem, k Pražskému hradu, vrchu Vítkov a za ním nepřehlédnutelnou Žižkovskou televizní věží. A pod námi? Trojský zámek s přílehlou francouzskou zahradou a vedlejší vinicí Klára. A aby toho nebylo málo, Vltava na tu přeci nelze zapomenout. Hned za vodou Stromovka a v ní Místodržitelství letohrádek. Závěrem něco z dnešní doby. Elegantní nový most přes Vltavu součást tunelového komplexu. Stojí zato zde postát a rozhlédnout se.

Pro nás to byla příležitost poslechnout si od dnešních organizátorek historii Trojského zámku, pivovaru, barokní usedlosti panského statku, pošty a okolních staveb. Je také zajímavé že ve vile Havránka žil až do roku 1908 Svatopluk Čech.

Ještě před krkolomným sestupem z Havránky jsme se zastavili u supermoderní vily podnikatele Ludka Sekyry. Vilu se stejným výhledem jako z Havránky mu navrhla architektka Eva Jiříčná.

Jedna z vedlejších zahrad přímo vybízela k vyfocení

Skoro se nechce věřit že jen čtrnáct dnů nazpět jsme balancovali na zmrzlém sněhu v Jizerských horách

Z Havránky dolů to nelze jinak než po schodech. Nejsou však schody jako schody. Tyto jsou v prudkém svahu jen tak naznačené a i více než 30cm vysoké. A když prší, voda je nemilosrdně vymývá. Jsme tu ale dobrovolně, nestěžujeme si, je to prý dobré na kolena.

Dostali jsme se tak téměř do stejných míst odkud jsme ráno vyšli, jen kousek od ZOO před barokní Trojský zámek. Stavba od které se velký kus historie trojské kotliny odvíjí. Psal se rok 1685 když byl zámek dostavěn pro Václava Vojtěcha hraběte ze Štemberka, vlastnila jej i Marie Terezie .

Posuneme-li se v čase do 20.století tak byl pro Troju důležitou osobností další majitel, trojský velkostatkář vlastenec a mecenáš Alois Svoboda. Právě ten daroval československému státu Trojský zámek a rozsáhlé pozemky, na nichž mohla později vzniknout zoologická a botanická zahrada.

Byl to dar k 70. narozeninám našeho prvního prezidenta T.G.Masaryka a k 250. výročí úmrtí Jana Amose Komenského.

I vnuk velkostatkáře Svobody, Quido Schwank byl pro Troju důležitý. Když získal v restituci některé nemovitosti znárodněné po únoru 1948, tak z jejich výnosů v roce 1993 založil nadaci „Troja město v zeleni“ jejíž součástí je i podpora škol v Troji, dům spokojeného stáří a dům integrované pomoci i podpora T.J. Sokol Troja.

Závěrem lze říci že kam v Troji vkročíte dýchne na vás historie a nebo krásná příroda, asi právě proto nás sem dnes Eva Noháčová a Jitka Schneiderová zavedly a spoustu takovýchto informací si připravily.

Ještě jednou společná fotka, dokazuje jednak že jaro je opravdu tady a že při pohledu na ni nejsme společností nějakých babiček a dědečků posedávajících jen po lavičkách v parku. Snad je to vidět!

V Troji 12. května 2016.

Podklady pro kroniku dodali Jitka s Evou
Kroniku s použitím fotografií Jarmily Kočové napsal Mirek